

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯНИЛ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАРЫ

15 июль 2019 ел

№16

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Янил жирле
үзидарә органының законнар һәм
норматив актлары үзгәреүе турында
мониторингын раслау турындағы
нигезләмәсе

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил жирле үзидарә органының канунчылық һәм муниципаль норматив-хокукий актлар буенча мониторингны уздыру эшен камилләштерү максатыннан, Кукмара муниципаль районы Уставына таянып эш итеп, Кукмара муниципаль районы Янил авыл жирле үзидарә Советы карар итә:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил жирле үзидарә органының законнарында һәм муниципаль норматив актларында мониторинг үткәру турында нигезләмәсен расларга.
2. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил жирле үзидарә органына:
  - Үзләренең иҗади эшчәнлегендә шушы нигезләмәнең беренче пунктына таянып эш итәргө;
  - Шушы нигезләмәне үтәү өчен җаваплы кешеләләр билгеләргө;
  - Җаваплы итеп билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазифа аңлатмаларына тиешле үзгәрешләр керту;
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил жирле үзидарәсе Уставында каралган таләпләргә туры китереп бастырырга, шулай ук аны Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Интернет чөлтәрендә рәсми сайтында урнаштырырга.

Жирлек Баһадүр

И.Х.Корбанов

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Янил авыл
җирлеге Советы карары белән
расланган
№16 “15” июль 2019 ел

**Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Янил җирле үзидарә органының муниципаль норматив
үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмә**

I. Гомуми нигезләмә

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил җирле үзидарә органының канунчылык һәм муниципаль норматив-хокукий актлар буенча үзгәреш мониторингы (алга таба – мониторг, муниципаль актлары, җирле үзидарә органнары) җирле үзидарә органнары тарафыннан башкарылучы системалы, комплекслы һәм планлы эшне күз уңында тота.
2. Мониторинг җирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.
3. Җирле үзидарә органнары мониторингны уздырганда Кукмара муниципаль район Советы һәм Кукмара муниципаль Башкарма комитетының баш специалисты (юристы) белән берлектә эш алыш барабар.
4. Мониторингны уздыру өчен җирле үзидарә органнарында жаваплы кеше билгеләнә.
5. Мониторинг уздыруның максатлары:
  - федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул ителүе, үзгәртелүе һәм аларның үз көчләрен югалткан дип саналуы;
  - муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукий җайга салуда кабатлауланы бетерү;
  - жирле үзидарә органнарының норматив хокукий базасын системалаштыруны тәэммин иту;
  - муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;
  - кирәге калмаган гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләрен ачыклау; хокук куллану нәтижәлелеген арттыру;
  - муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;
- муниципаль актларның үтәлешенә җирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контролъне гамәлгә ашыруга булышлык курсәтү; нормалар билгеләү процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү тора.

6. Мониторинг:

Федераль конституция, федераль законнар, Россия Федерациисенең башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукий актлары, федераль дәрәҗәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукий актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары;

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Янил җирле үзидарәсе Уставы, муниципаль актларын жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм үзгәрешләрне бәяләүнә үз эченә ала.

7. Мониторинг үткәрунен нигезләре булып :

Федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр керту; муниципаль актларның хокукий җайга салынуын аерым өлкәләрдә қуллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакүләм мәгълүмат чарапары мәгълүматы;

муниципаль актларның камил булмавы хакында гражданнарның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимиите органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының мәрәжәгатьләре, шул исәптән тубундәгеләрне үз эченә алган мәрәжәгатьләр тора:

муниципаль норматив хокукий актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан үткәрелгән хокукий экспертиза бәяләмәсе; билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан өзөрләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәсе;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләрнән, семинарларның, халық тыңлаулары, ижтимагый фикер альшууларның һәм башка чарапарының йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәру тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләренә кагылган мәсьәләләр буенча әлеге Нигезләмәнен 4 пунктында курсәтелгән җаваплы затлар белән үзара бәйләнештә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәру максатларында эшче төркемнәр төзелергә, кинәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәклө мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәжрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ ашабашкарыла:

әлеге Нигезләмәнен 6 пунктында курсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукий актларны дәгъвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы); прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар үткәру эше нәтижәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукий актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы карапы нигезендә кабул ителгән муниципаль норматив хокукий актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторинг үткәруне гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү өчен:

“Гарант” мәгълүмат системасына хокукий җайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыklар хакында мәгълүмат керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «Региональ законнар чыгаруналитикасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат булуны тәэммин итүче мәгълүмати системаларының автоматлаштырылган сервислары(контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле курсәтелгән мөмкинлекләр булганда) файдаланыла.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында

башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукий актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) үзгөртелешен яки көчен югалткан (гамәлдән чыгаруны) дип саналышын тәэммин иту, әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән беррәттән муниципаль актларның куллану практикасы турында мәгълүмат тубәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданың гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләренең үтәлеше;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукий актлар булуы;

муниципаль акт чыгарганда җирле үзидарә органы үз компетенциясе чикләрен үтәве;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булуы;

ижтимагый мәнәсәбәтләрне хокукий җайга салуның тулылығы;

хокук нормаларында коллизия;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль актны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренең мәгънәсе бозылуы;

муниципаль хокукий актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез каарлар, гамәлләр (гамәл кылмау);

норматив хокукий актларны куллану тәҗрибәсе булу;

норматив хокукий актларны куллануда бертөрле тәҗрибә булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм аларның эчтәлеге;

муниципаль акт белән җайга салынган мәнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндеру (канәгатьләндерүдән баш тарту) турында закон көченә кергән суд актлары булу (саны) һәм аларны кабул итү нигезләре.

13. Мониторинг йомгаклары буенча федераль һәм республика законнарында үзгәрешләр муниципаль актларга үзгәрешләр кертүне таләп иткән очракта җирле үзидарә органнары:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яна муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актлар белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чараплар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәрту ихтияжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганинан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәругә нигез булып гражданнарның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимиите органнарының, муниципаль берәмлекләрнен вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда каралырга тиешле прокурор күзәтчелеге актларыннан гайре башка прокуратура мәгълүматы, торганда мониторинг алар кергәннән соң 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәру нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, җирле үзидарә органнарының норма билгеләү эшчәнлеге планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрең гамәлгә ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль актын кабул итү федераль һәм республика законнарының тиешле акты үзгәргәннән соң, ике айдан да соңга калмычка үткәрелә, 14 нче пунктның 3 нче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш.

16. Мониторинг үткәру өчен җаваплы затлар мониторинг нәтижәләре турында жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында һәр айның 5 нче числоыннан да калмычка хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат
- мониторинг үткәрүчеләр турында мәгълүмат
- мониторинг үткәру вакыты турында мәгълүмат
- хокукий җайга салу предметының қыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре

16.2. Мониторинг нәтижәләре турындағы хисап (мәгълүмат) үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- хокукий җайга салуның ачыкланган проблемалары турындағы мәгълүматны;
- муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару турындағы тәкъдимнәрне;
- тиешле хокукий мәнәсәбәтләр өлкәсендә хокукий җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләрене нигезләнгән башка нәтижәләрне һәм тәкъдимнәрне.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен жибәрелә.

Өлеге регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган муниципаль актлар жибәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзер булырга мәмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткәру һәм хокукий иҗат итү эшчәнлеге өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру өчен персональ (шул исәптән дисциплинар) җаваплы, шулай ук муниципаль актларны хокукий җайга салу өлкәсендә жирле үзидарә органнары карамагына караган тиешле федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен вакытында җавап бирәләр.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән, гражданнарга, юридик затларга, жәмгыятык һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр кылган (гамәлләр кылмаган) өчен жирле үзидарә органнары житәкчеләре законнар белән тәнгәллектә җаваплы.